

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๙

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗

เรื่องลิลิตตะเลงพ่าย

แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเรียนรู้อุบาย

จำนวน ๑ ชั่วโมง

ผู้สอน อาจารย์มธุมิศ สมานทรัพย์

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน

มาตรฐาน ท ๕.๑

เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

ท ๕.๑ ม. ๔-๖/๑

วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายลักษณะของลิลิต
๒. อธิบายที่มาของลิลิตตะเลงพ่าย
๓. เล่าเรื่องลิลิตตะเลงพ่าย
๔. เห็นความสำคัญของการศึกษาลิลิตตะเลงพ่าย

สาระสำคัญ

ลิลิตตะเลงพ่าย เป็นวรรณคดีเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนเรศวรมหาราชพระมหากษัตริย์ที่ทรงกอบกู้เอกราชของชาติไว้ได้สำเร็จ เป็นวรรณคดีที่มีคุณค่าทางวรรณศิลป์เป็นอย่างสูง ให้ความรู้ด้านต่าง ๆ หลายด้าน อาทิ ประวัติศาสตร์ ประเพณี ตำราพิชัยสงครามธรรมะ นอกจากนี้จะทำให้ผู้ศึกษาเข้าใจ ชาบซึ่งไวรวรรณคดีแล้ว ยังก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รักชาติบ้านเมือง เป็นหนังสือที่ควรแก่การศึกษาโดยแท้

สาระการเรียนรู้

๑. ความรู้
 - ๑) ที่มาของลิลิตตะเลงพ่าย
 - ๒) ลักษณะคำประพันธ์ประเภทลิลิต
 - ๓) เนื้อเรื่องย่อของลิลิตตะเลงพ่าย
๒. ทักษะ/กระบวนการ/กระบวนการคิด
การให้เหตุผล การสังเคราะห์ การประเมินค่า การสรุปความรู้
๓. คุณลักษณะอันพึงประสงค์
รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย

มีจิตสาธารณะ

๔. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา

ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

หลักฐานการเรียนรู้

การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้

๑. วิธีการวัดและประเมินผล

- ๑) สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
- ๒) สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
- ๓) ตรวจสอบผลงานของนักเรียน

๒. เครื่องมือ

- ๑) แบบสังเกตพฤติกรรมในการเข้าร่วมกิจกรรม
- ๒) แบบสังเกตพฤติกรรมในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

๓. เกณฑ์การประเมิน

- ๑) การประเมินพฤติกรรมในการเข้าร่วมกิจกรรม
ผ่านตั้งแต่ ๒ รายการ ถือว่า ผ่าน
ผ่าน ๑ รายการ ถือว่า ไม่ผ่าน
- ๒) การประเมินพฤติกรรมในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
คะแนน ๙ - ๑๐ ระดับ ดีมาก
คะแนน ๗ - ๘ ระดับ ดี
คะแนน ๕ - ๖ ระดับ พอใช้
คะแนน ๐ - ๔ ระดับ ควรปรับปรุง

กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามท้าทาย ดังนี้

เอกราชมีความสำคัญอย่างไร

๒. ให้นักเรียนดูวีซีดีตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราชหรือภาพการทำยุทธหัตถี จากนั้นร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับเรื่องราวของพระองค์ท่าน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๓. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาถึงประวัติศาสตร์ไทยเมื่อครั้งเสียกรุงให้แก่ประเทศพม่าครั้งที่ ๑ ครูกล่าวสรรเสริญวีรกรรมของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชผู้ทรงกอบกู้ชาติไทยให้ได้มาซึ่งเอกราชและความเป็นไทย เป็นแนวทางให้นักเรียนรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่าน

๔. ให้นักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับลักษณะคำประพันธ์ของเรื่องลิลิตตะเลงพ่าย ครูอธิบายเพิ่มเติม

๕. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๓-๔ คน ร่วมกันอ่านเรื่องลิลิตตะเลงพ่าย ช่วยกันศึกษาคำศัพท์

และจับใจความของเรื่อง

๖. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์และสรุปประเด็นเนื้อเรื่อง ส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน

๗. ให้นักเรียนอภิปรายร่วมกัน แล้วสรุปเนื้อเรื่องทั้งหมด

ขั้นสรุปกิจกรรมการเรียนรู้

๘. ให้นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

ลิลิตตะเลงพ่าย เป็นวรรณคดีเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนเรศวรมหาราชพระมหากษัตริย์ที่ทรงกอบกู้เอกราชของชาติไว้ได้สำเร็จ เป็นวรรณคดีที่มีคุณค่าทางวรรณศิลป์เป็นอย่างสูง ให้ความรู้ด้านต่าง ๆ หลายด้าน อาทิ ประวัติศาสตร์ ประเพณี ตำราพิชัยสงคราม ธรรมะ นอกจากนี้จะทำให้ผู้ศึกษาเข้าใจ ชาบซึ่งในวรรณคดีแล้ว ยังก่อให้เกิด ความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รักชาติบ้านเมือง เป็นหนังสือที่ควรแก่การศึกษาโดยแท้

สื่อการเรียนรู้

๑. วีซีดี

๒. พจนานุกรม

บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. ผลการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒. ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๓. ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน

(อาจารย์มธุมิส สมานทรัพย์)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๐

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗

เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย

แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเข้าใจเรื่องตะเลงพ่าย

จำนวน ๑ ชั่วโมง

ผู้สอน อาจารย์มธุมิส สมานทรัพย์

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน

มาตรฐาน ท ๕.๑

เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

ท ๕.๑ ม. ๔-๖/๑

วิเคราะห์และวิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น

ท ๕.๑ ม. ๔-๖/๒

วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายความหมายของคำศัพท์ในเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย
๒. จับใจความเนื้อเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย
๓. เห็นความสำคัญของการอ่านวรรณคดี

สาระสำคัญ

ลิลิตตะเลงพ่าย เป็นวีรกรรมการสู้รบเพื่อปกป้องเอกราชชาติไทยของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช มีเนื้อเรื่องแสดงถึงความกล้าหาญ ความเสียสละ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของทหารเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม เป็นวรรณคดีที่ควรศึกษาตระหนักและเห็นคุณค่าในฐานะของคนไทย การศึกษาวรรณคดีต้องเข้าใจความหมายของคำศัพท์ จึงจะสามารถจับใจความและได้รับรรถรสในการอ่าน

สาระการเรียนรู้

๑. ความรู้

ลิลิตตะเลงพ่าย

๒. ทักษะ/กระบวนการ/กระบวนการคิด

- การให้เหตุผล การจัดระบบความคิดเป็นแผนภาพ การสังเคราะห์ การประเมินค่าการสรุปความรู้

๓. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย

๔. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา

ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

หลักฐานการเรียนรู้

แผนภาพความคิดสรุปเหตุการณ์สำคัญในเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย-
การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้

๑. วิธีการวัดและประเมินผล

- ๑) สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
- ๒) สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
- ๓) ตรวจสอบผลงานของนักเรียน

๒. เครื่องมือ

- ๑) แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
- ๒) แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

๓. เกณฑ์การประเมิน

- ๑) การประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
ผ่านตั้งแต่ ๒ รายการ ถือว่า ผ่าน
ผ่าน ๑ รายการ ถือว่า ไม่ผ่าน
- ๒) การประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
คะแนน ๙-๑๐ ระดับ ดีมาก
คะแนน ๗-๘ ระดับ ดี
คะแนน ๕-๖ ระดับ พอใช้
คะแนน ๐-๔ ระดับ ควรปรับปรุง

กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน

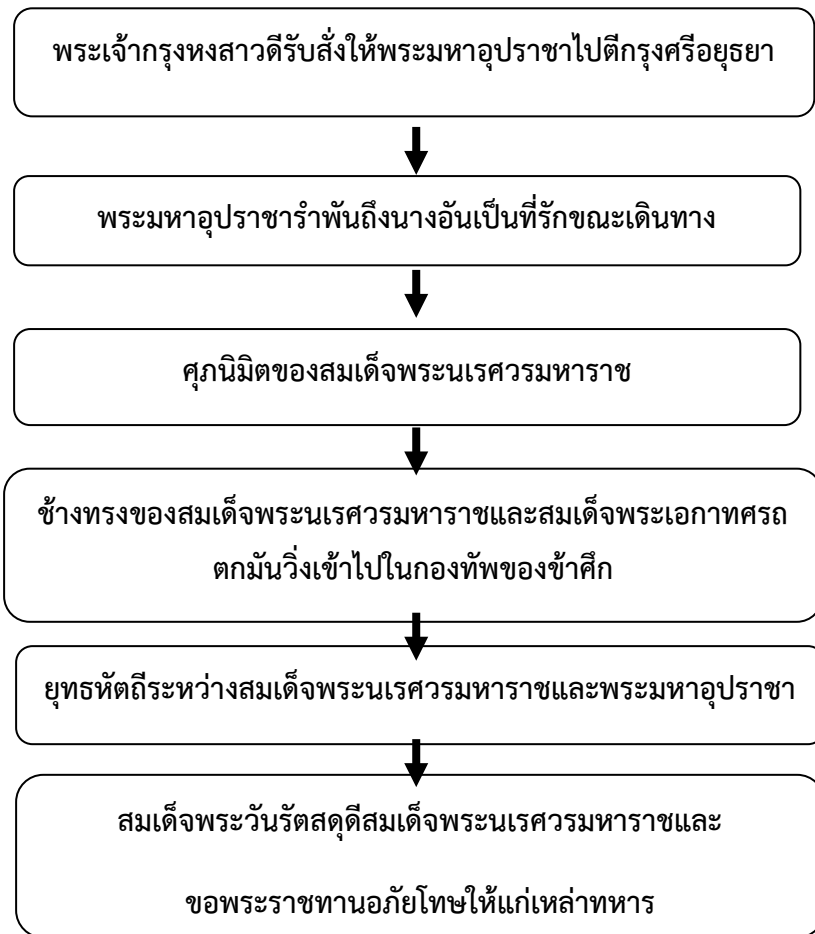
๑. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามท้าทาย ดังนี้
วีรกรรมของบรรพบุรุษมีคุณค่าควรศึกษาเพราะเหตุใด

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๒. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๑๐ กลุ่ม หาคำศัพท์จากศัพทานุกรมท้ายเรื่องหรือพจนานุกรม และถอดคำประพันธ์เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย ออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง

๓. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปเหตุการณ์สำคัญจากเนื้อเรื่อง แล้วเขียนเป็นแผนภาพความคิด

ตัวอย่าง

ขั้นสรุปกิจกรรมการเรียนรู้

๔. ให้นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

ลิลิตตะเลงพ่าย เป็นวีรกรรมการสู้รบเพื่อปกป้องเอกราชชาติไทยของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชมีเนื้อเรื่องแสดงถึงความกล้าหาญ ความเสียสละ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของทหารเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม เป็นวรรณคดีที่ควรศึกษาในฐานะของคนไทย การศึกษาวรรณคดีต้องเข้าใจความหมายของคำศัพท์ จึงจะสามารถจับใจความและได้รับอรรถรสในการอ่าน

สื่อการเรียนรู้

พจนานุกรม

บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. ผลการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒. ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๓. ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน
(อาจารย์มธุมิศ สมานทรัพย์)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗

เรื่องลิลิตตะเลงพ่าย

แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง อ่านออกเสียงสำเนียงเสนาะ

จำนวน ๑ ชั่วโมง

ผู้สอน อาจารย์มธุมิส สมานทรัพย์

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน

มาตรฐาน ท ๕.๑

เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

ท ๕.๑ ม. ๔-๖/๖

ท่องจำและบอกคุณค่าบทอาขยานตามที่กำหนด และบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจและนำไปใช้อ้างอิง

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายหลักการอ่านทำนองเสนาะประเภทลิลิต

๒. อ่านทำนองเสนาะและท่องจำเรื่องลิลิตตะเลงพ่าย

๓. ตระหนักในคุณค่าของการอ่านทำนองเสนาะและการท่องจำกลอนเรื่องลิลิตตะเลงพ่าย

เพื่อธำรงอนุรักษ์ความเป็นไทย และสามารถนำไปใช้อ้างอิง

สาระสำคัญ

การอ่านทำนองเสนาะและท่องจำเรื่องลิลิตตะเลงพ่าย ได้อย่างถูกต้อง ทำให้ได้รับอรรถรสจากการอ่าน สามารถนำวรรณคดีไปใช้อ้างอิง เป็นการธำรงอนุรักษ์และสืบทอดความเป็นไทยให้เป็นมรดกของชาติสืบต่อไป

สาระการเรียนรู้

๑. ความรู้

การอ่านทำนองเสนาะและท่องจำเรื่องลิลิตตะเลงพ่าย

๒. ทักษะ/กระบวนการ/กระบวนการผลิต

การให้เหตุผล การสังเคราะห์ การปฏิบัติ/การสาธิต การประเมินค่า การสรุปความรู้

๓. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย

๔. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด

หลักฐานการเรียนรู้

การอ่านทำนองเสนาะเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย

การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้

๑. วิธีการวัดและประเมินผล

- ๑) สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
- ๒) ตรวจสอบผลงานของนักเรียน

๒. เครื่องมือ

- ๑) แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม

๓. เกณฑ์การประเมิน

- ๑) การประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
ผ่านตั้งแต่ ๒ รายการ ถือว่า ผ่าน
ผ่าน ๑ รายการ ถือว่า ไม่ผ่าน
- ๒) การประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
คะแนน ๙-๑๐ ระดับ ดีมาก
คะแนน ๗-๘ ระดับ ดี
คะแนน ๕-๖ ระดับ พอใช้
คะแนน ๐-๔ ระดับ ควรปรับปรุง

กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามท้าทาย ดังนี้
อ่านทำนองเสนาะอย่างไรให้ไพเราะน่าฟัง

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๒. ให้นักเรียนดูและฟังการอ่านทำนองเสนาะเรื่องลิลิตตะเลงพ่าย จากแถบบันทึกเสียง หรือครูอ่านให้ฟัง ให้นักเรียนฝึกอ่านทำนองเสนาะเรื่องลิลิตตะเลงพ่าย โดยฝึกออกเสียงพร้อมกับครู แล้วจึงฝึกออกเสียงด้วยตนเอง

๓. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๖ กลุ่ม ร่วมกันสรุปกลวิธีการอ่านทำนองเสนาะให้น่าฟัง แล้วผลัดกันออกมาอ่านทำนองเสนาะในกลุ่ม คัดเลือกตัวแทนกลุ่มที่อ่านได้ไพเราะอ่านหน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินการอ่าน ครูให้คำแนะนำเพิ่มเติม

๔. ให้นักเรียนเลือกคำประพันธ์ที่ประทับใจมากที่สุด และเห็นว่าสมควรแก่การท่องจำ เพื่อนำไปสื่อสารอ้างอิง คัดบทกลอนนั้นตัวบรรจงครึ่งบรรทัดและระบุเหตุผลที่ประทับใจ ตัวแทนนักเรียนออกมานำเสนอ โดยอ่านเป็นทำนองเสนาะ และบอกเหตุผลที่ประทับใจ ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นสรุปกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ให้นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

การอ่านทำนองเสนาะและท่องจำเรื่องลิลิตตะเลงพ่าย ได้อย่างถูกต้อง ทำให้ได้รับบรรยากาศจากการอ่าน สามารถนำวรรณคดีไปใช้อ้างอิง เป็นการธำรงอนุรักษ์และสืบทอดความเป็นไทยให้เป็นมรดกของชาติสืบต่อไป

สื่อการเรียนรู้

แถบบันทึกเสียง

เกณฑ์การประเมินผลตามสภาพจริง (Rubrics)

การประเมินกิจกรรมนี้ให้ผู้สอนพิจารณาจากเกณฑ์การประเมินผลตามสภาพจริง (Rubrics)

เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง

ระดับคะแนน เกณฑ์การประเมิน	๔ (๑๐ คะแนน)	๓ (๕ คะแนน)	๒ (๓-๘ คะแนน)	๑ (๕-๖ คะแนน)
การอ่านออกเสียง บทร้อยกรอง	อ่านออกเสียง ได้ถูกต้อง ตามอักขรวิธี เสียงดังชัดเจน เว้นจังหวะ เหมาะสม สามารถทอดเสียง และเอื้อนเสียง ได้ไพเราะ	อ่านออกเสียง ได้ถูกต้อง ตามอักขรวิธี เสียงดังชัดเจน เว้นจังหวะ เหมาะสม มีการทอดเสียง และเอื้อนเสียง ในบางจังหวะได้ดี	อ่านออกเสียง ได้ถูกต้อง ตามอักขรวิธี เสียงดังชัดเจน เว้นจังหวะ เหมาะสม พยายามทอดเสียง และเอื้อนเสียง ในบางจังหวะ แต่ยังทำได้ไม่ดีนัก	อ่านออกเสียง ได้ถูกต้อง ตามอักขรวิธี เสียงดังชัดเจน แต่ยังต้องปรับปรุง เรื่องการเว้นจังหวะ และท่วงทำนอง ในการอ่าน

บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. ผลการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒. ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๓. ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน

(อาจารย์มธุมิส สมานทรัพย์)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗

เรื่องลิลิตตะเลงพ่าย

แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง ไพเราะถ้อยทำนองประพันธ์

จำนวน ๑ ชั่วโมง

ผู้สอน อาจารย์มธุมิส สมานทรัพย์

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน

มาตรฐาน ท ๕.๑

เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย
อย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

ท ๕.๑ ม.๔-๖/๑

วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น

ท ๕.๑ ม.๔-๖/๒

วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์
และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต

จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายลักษณะของลิลิต
- แต่งลิลิต
- เห็นคุณค่าของวรรณคดีไทย

สาระสำคัญ

คำประพันธ์ประเภทลิลิตประกอบด้วย โคลงกับร่าย ซึ่งคำประพันธ์ประเภทโคลงและร่าย เป็นคำประพันธ์ชนิดหนึ่งที่เก่าแก่ ปรากฏในวรรณคดีสำคัญของไทยหลายเรื่อง ถือเป็นคำประพันธ์ที่มีผู้นิยมแต่งอย่างแพร่หลายตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน การศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการแต่งโคลงและร่ายจะช่วยให้สามารถอ่านคำประพันธ์ประเภทโคลงและร่ายได้อย่างเข้าใจและมีอรรถรสยิ่งขึ้น ทำให้สามารถแต่งคำประพันธ์ประเภทโคลงและร่ายได้ไพเราะและถูกต้อง ทั้งยังเป็นการอนุรักษ์มรดกและวัฒนธรรมทางภาษาได้อีกทางหนึ่งด้วย

สาระการเรียนรู้

- ความรู้
 - คำประพันธ์ประเภทลิลิต
- ทักษะ/กระบวนการ/กระบวนการคิด
 - การให้เหตุผล การจัดระบบความคิดเป็นแผนภาพ การสังเคราะห์ การแก้ปัญหา การสรุปความรู้
- คุณลักษณะอันพึงประสงค์
 - ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย
- สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
 - ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา

ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

หลักฐานการเรียนรู้

การแต่งลิลิต

การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้

๑. วิธีการวัดและประเมินผล

- ๑) สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
- ๒) สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
- ๓) ตรวจสอบผลงานของนักเรียน

๒. เครื่องมือ

- ๑) แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
- ๒) แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

๓. เกณฑ์การประเมิน

- ๑) การประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
ผ่านตั้งแต่ ๒ รายการ ถือว่า ผ่าน
ผ่าน ๑ รายการ ถือว่า ไม่ผ่าน
- ๒) การประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
คะแนน ๙ - ๑๐ ระดับ ดีมาก
คะแนน ๗ - ๘ ระดับ ดี
คะแนน ๕ - ๖ ระดับ พอใช้
คะแนน ๐ - ๔ ระดับ ควรปรับปรุง

กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ให้นักเรียนร่วมกันสนทนา โดยครูใช้คำถามท้าทาย ดังนี้
การแต่งลิลิตต่างจากการแต่งโคลงสี่สุภาพและร่ายสุภาพอย่างไร
๒. ให้นักเรียนทบทวนความรู้เรื่อง ลักษณะของโคลงสี่สุภาพ และร่ายสุภาพ แล้วร่วมกันสรุปความเข้าใจ ครูเป็นผู้อธิบายเพิ่มเติม

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๓. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๔ กลุ่ม วิเคราะห์ลักษณะคำประพันธ์ในลิลิตตะเลงพ่าย ดังนี้
กลุ่มที่ ๑ การเล่นเสียงสัมผัสพยัญชนะ/สระ
กลุ่มที่ ๒ การเล่นคำ
กลุ่มที่ ๓ การหลกคำ
กลุ่มที่ ๔ การใช้โวหารภาพพจน์
๔. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำกิจกรรมแข่งขันประชันกานต์ โดยให้กลุ่มที่ ๑ แต่งโคลงบาทที่ ๑ แล้วให้กลุ่มที่ ๒-๔ ต่อโคลงทีละบาทจนจบบท
๕. ให้นักเรียนและครูร่วมกันแต่งร่ายสุภาพ โดยนำชื่อของนักเรียนแต่ละคนมาแต่งให้คล้องจองเพื่อตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน
๖. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแต่งลิลิต โดยมีเนื้อหาบรรยายประสบการณ์ของตนเอง ออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจสอบความถูกต้องและประเมินผลงาน

ขั้นสรุปกิจกรรมการเรียนรู้

๗. ให้นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

คำประพันธ์ประเภทลิลิตประกอบด้วย โคลงกับร่าย ซึ่งคำประพันธ์ประเภทโคลงและร่าย เป็นคำประพันธ์ชนิดหนึ่งที่เก่าแก่ ปรากฏในวรรณคดีสำคัญของไทยหลายเรื่อง ถือเป็นคำประพันธ์ที่มีผู้นิยมแต่งอย่างแพร่หลายตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน การศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการแต่งโคลงและร่ายจะช่วยให้สามารถอ่านคำประพันธ์ประเภทโคลงและร่ายได้อย่างเข้าใจและมีรรถรสยิ่งขึ้น ทำให้สามารถแต่งคำประพันธ์ประเภทโคลงและร่ายได้ไพเราะและถูกต้อง ทั้งยังเป็นการอนุรักษ์มรดกและวัฒนธรรมทางภาษาได้อีกทางหนึ่งด้วย

สื่อการเรียนรู้

๑. ฉลาก
๒. กระดาษสำหรับทำกิจกรรม

บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. ผลการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒. ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๓. ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน

(อาจารย์มธุมิส สมานทรัพย์)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗

เรื่องลิลิตตะเลงพ่าย

แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง ข้อคิดจากลิลิตตะเลงพ่าย

จำนวน ๑ ชั่วโมง

ผู้สอน อาจารย์มธุมิส สมานทรัพย์

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน

มาตรฐาน ท ๕.๑

เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

ท ๕.๑ ม. ๔-๖/๑

วิเคราะห์และวิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น

ท ๕.๑ ม. ๔-๖/๒

วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต

ท ๕.๑ ม. ๔-๖/๔

สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายเนื้อเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย
- สังเคราะห์ข้อคิดจากเรื่องลิลิตตะเลงพ่ายเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
- เห็นคุณค่าของการอ่านวรรณคดีไทย

สาระสำคัญ

ลิลิตตะเลงพ่ายแสดงให้เห็นถึงความกล้าหาญ ความเสียสละ ความรับผิดชอบในหน้าที่ ความรักในผืนแผ่นดินเกิด ยอมเสียสละเลือดเนื้อและชีวิตเพื่อปกป้องผืนแผ่นดินไทย ดังนั้น คนไทยทุกคนต้องช่วยกันรักษาและปกป้องชาติไทยไว้ให้ลูกหลานต่อไป

สาระการเรียนรู้

๑. ความรู้

- การแปลความ ตีความ และขยายความลิลิตตะเลงพ่าย

๒. ทักษะ/กระบวนการ/กระบวนการคิด

- การให้เหตุผล การสังเคราะห์ การปฏิบัติ/การสาธิต การประยุกต์/การปรับปรุง การประเมินค่า

การสรุปความรู้

๓. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย

หลักฐานการเรียนรู้

การวิเคราะห์ลิลิตตะเลงพ่าย

การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้

๑. วิธีการวัดและประเมินผล

- ๑) สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
- ๒) สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
- ๓) ตรวจสอบผลงานของนักเรียน

๒. เครื่องมือ

- ๑) แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
- ๒) แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

๓. เกณฑ์การประเมิน

- ๑) การประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
ผ่านตั้งแต่ ๒ รายการ ถือว่า ผ่าน
ผ่าน ๑ รายการ ถือว่า ไม่ผ่าน
- ๒) การประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
คะแนน ๙ - ๑๐ ระดับ ดีมาก
คะแนน ๗ - ๘ ระดับ ดี
คะแนน ๕ - ๖ ระดับ พอใช้
คะแนน ๐ - ๔ ระดับ ควรปรับปรุง

กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามท้าทาย ดังนี้
ถ้าชาติไทยไร้เอกราช คนไทยจะเป็นเช่นใด

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๒. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๕-๖ กลุ่ม เท่าๆกันเลือกประธานเลขานุการส่งตัวแทนกลุ่มมาจับฉลากหัวข้อเพื่ออ่านแปลความ ตีความ และขยายความ จากเรื่องลิลิตตะเลงพ่าย ดังนี้

๑) เพราะเหตุใดพระเจ้ากรุงหงสาวดีนั้นทบุงเรงจึงโปรดให้พระมหาอุปราชายกทัพเข้ามาตีกรุงศรีอยุธยา

๒) พระมหาอุปราชาทรงรู้สึกรังเกียจอย่างไรในการเสด็จยกทัพมาตีกรุงศรีอยุธยาในครั้งนี้

๓) สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเมื่อทรงทราบข่าวข้าศึกพ่ายทัพมาโจมตีทรงตัดสินใจอย่างไร

๔) เมื่อช้างทรงของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชและสมเด็จพระเอกาทศรถตกมัน วิ่งเตลิดเข้าไปในวงล้อมของข้าศึก โดยไม่มีกองทัพของพระองค์ติดตามไปด้วย ทรงแก้ปัญหาอย่างไร แสดงให้เห็นคุณลักษณะใดของพระองค์

๕) ผลของสงครามเป็นอย่างไร

๖) ข้อคิดที่นักเรียนได้รับจากการอ่านลิลิตตะเลงพ่ายคืออะไร

๗) นักเรียนสามารถนำข้อคิดที่ได้รับจากการอ่านลิลิตตะเลงพ่ายไปใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างไร

๓. ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอความคิดของกลุ่ม ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง ครูให้คำแนะนำเพิ่มเติมและชมเชยการนำเสนอของนักเรียนและเปิดโอกาสให้เพื่อนต่างกลุ่มซักถามข้อสงสัย

ขั้นสรุปกิจกรรมการเรียนรู้

๔. ให้นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

ลิลิตตะเลงพ่ายแสดงให้เห็นถึงความกล้าหาญ ความเสียสละ ความรับผิดชอบในหน้าที่ความรักในผืนแผ่นดินเกิด ยอมเสียสละเลือดเนื้อและชีวิตเพื่อปกป้องผืนแผ่นดินไทย ดังนั้น คนไทยทุกคนต้องช่วยกันรักษาและปกป้องชาติไทยไว้ให้ลูกหลานต่อไป

สื่อการเรียนรู้

๑. กระดาษสำหรับทำกิจกรรม

๒. ฉลาก

บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. ผลการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒. ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๓. ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน

(อาจารย์มธุมิส สมานทรัพย์)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗

เรื่องลิลิตตะเลงพ่าย

แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง พินิจคุณค่าวรรณคดี

จำนวน ๑ คาบ

ผู้สอน อาจารย์มธุมิส สมานทรัพย์

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน

มาตรฐาน ท ๕.๑

เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

ท ๕.๑ ม. ๔-๖/๑

วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น

ท ๕.๑ ม. ๔-๖/๒

วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต

ท ๕.๑ ม. ๔-๖/๓

วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรม ในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ

จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายคุณค่าของลิลิตตะเลงพ่าย
- วิเคราะห์คุณค่าของลิลิตตะเลงพ่าย
- เห็นคุณค่าของวรรณคดีไทย

สาระสำคัญ

ลิลิตตะเลงพ่ายเป็นวรรณคดียอพระเกียรติของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ที่ทำให้คนไทยรู้สึกภาคภูมิใจในบรรพบุรุษไทยที่เสียสละเลือดเนื้อและชีวิตเพื่อปกป้องผืนแผ่นดินไทยและช่วยปลุกจิตสำนึกของความรักชาติ การอ่านอย่างพินิจคุณค่าทำให้ผู้อ่านตระหนักถึงความสำคัญและเห็นคุณค่าของวรรณคดีไทย

สาระการเรียนรู้

๑. ความรู้

- คุณค่าของลิลิตตะเลงพ่าย

๒. ทักษะ/กระบวนการ/กระบวนการคิด

- การให้เหตุผล การจัดระบบความคิดเป็นแผนภาพ การสังเคราะห์ การประเมินค่า การสรุป

ความรู้

๓. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย

๔. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา
ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

หลักฐานการเรียนรู้

ใบงานเรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าของลิลิตตะเลงพ่าย

การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้

๑. วิธีการวัดและประเมินผล

- ๑) สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
- ๒) สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
- ๓) ตรวจใบงาน

๒. เครื่องมือ

- ๑) แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
- ๒) แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

๓. เกณฑ์การประเมิน

- ๑) การประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
ผ่านตั้งแต่ ๒ รายการ ถือว่า ผ่าน
ผ่าน ๑ รายการ ถือว่า ไม่ผ่าน
- ๒) การประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
คะแนน ๙ - ๑๐ ระดับ ดีมาก
คะแนน ๗ - ๘ ระดับ ดี
คะแนน ๕ - ๖ ระดับ พอใช้
คะแนน ๐ - ๔ ระดับ ควรปรับปรุง

กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตแล้วนำมาร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับผลของการสู้รบระหว่างสมเด็จพระนเรศวรมหาราชและสมเด็จพระเอกาทศรถกับฝ่ายพม่า สะท้อนให้เห็นคุณค่าในด้านใดที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๒. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๕ กลุ่ม ช่วยกันวิเคราะห์คุณค่าของเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย ในประเด็นต่อไปนี้
คุณค่าด้านเนื้อหา
คุณค่าด้านสังคมและวัฒนธรรม
คุณค่าด้านอารมณ์
คุณค่าด้านคุณธรรม
คุณค่าด้านวรรณศิลป์
๓. ให้นักเรียนช่วยกันสรุปความรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์ ครูช่วยแนะนำและอธิบายเพิ่มเติม
๔. ให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าของลิลิตตะเลงพ่าย แล้วแลกเปลี่ยนความรู้
และความคิดซึ่งกันและกัน

๕. ให้นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ ดังนี้

ลิลิตตะเลงพ่ายเป็นวรรณคดียอพระเกียรติของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช
ที่ทำให้คนไทยรู้สึกภาคภูมิใจในบรรพบุรุษไทยที่เสียสละเลือดเนื้อและชีวิตเพื่อปกป้องผืนแผ่นดินไทย
และช่วยปลุกจิตสำนึกของความรักชาติ การอ่านอย่างพินิจคุณค่าทำให้ผู้อ่านตระหนักถึงความสำคัญ
และเห็นคุณค่าของวรรณคดี

ขั้นสรุปกิจกรรมการเรียนรู้

๖. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามท้าทาย ดังนี้

การอ่านลิลิตตะเลงพ่ายทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกแตกต่างจากการอ่านวรรณคดีเรื่องอื่น

หรือไม่ อย่างไร

สื่อการเรียนรู้

๑. ฉลาก

๒. ใบงาน

การประเมินผลตามสภาพจริง (Rubrics)

การประเมินใบงานนี้ให้ผู้สอนพิจารณาจากเกณฑ์การประเมินผลตามสภาพจริง (Rubrics)

เรื่อง วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรม

ระดับคะแนน	๔ (๑๐ คะแนน)	๓ (๙ คะแนน)	๒ (๗-๘ คะแนน)	๑ (๕-๖ คะแนน)
เกณฑ์การประเมิน				
การวิเคราะห์ วรรณคดีและ วรรณกรรม	วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมได้ ละเอียดทุกแง่มุม มี เหตุผลและตัวอย่าง ประกอบชัดเจน สามารถหีบยก ประเด็นที่น่าสนใจ	วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมได้ ละเอียดทุกแง่มุม มี เหตุผลและตัวอย่าง ประกอบในประเด็น ที่สำคัญ	วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมใน ด้านต่าง ๆ ได้ แต่ ไม่ได้อธิบายละเอียด มากนัก มีเหตุผล และตัวอย่าง ประกอบเล็กน้อย	วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรม อย่างรวบรัด อธิบาย เหตุผลเล็กน้อย แต่ไม่มีการยกตัวอย่าง ประกอบ

ข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษา

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้บริหารสถานศึกษา
(.....)

บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. ผลการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒. ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

๓. ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน

(อาจารย์มธุมิส สมานทรัพย์)